Monografia „Mozart” de Radu Gheciu

(Daniela Caraman Fotea, 6 februarie 2006)

Pe Mozart nu-l comemorăm, nu-l aniversăm; pe Mozart omenirea îl servește, iată de două secole și jumătate, cu liber consimțămînt și bucurie.

La lansarea cărții dedicată, prima apariție la noi în acest an, s-a mers din dublu spirit de breaslă: muzicală și radiofonică: muzicologul Radu Gheciu, autorul cărții Mozart, oferită de Editura Muzicală, a fost și un slujitor sîrguincios al audio-vizualului.

Spunea criticul muzical Petre Codreanu: această carte este „Le mot qu'il faut” – cuvîntul care trebuie. Radu Gheciu a avut întotdeauna în bagajul său intelectual și profesional demersurile potrivite. Și, o aplecare deosebită față de Mozart, considerat de el, „muzicianiul global”; scria încă din 1970 prima lucrare asupra compozitorului. Subiectul a fost abordat – prin esențe și în colocviul despre Mozart consemnat de Costin Popa în delectanta sa pledoarie Pro Opera, volumul de cronici, interviuri, eseuri, „Opera Viva”.

Iubitorul de Mozart TREBUIE să aibă această carte. Nu este o lucrare muzicologică, nici biografie romanțată. Citez din prefața Adei Brumaru: „...cartea țintește pe amatorul interesat să pătrundă în intimitatea unor opere muzicale magnifice, fără a o desluși, a o descifra din lectura portativelor”. Da, cititorul primește un comentariu asupra lucărilor, cu trimiteri relevante la morfologii muzicale din varii opusuri; este raportat prin planuri intersectate și fluide la epoca Mozart – perioada post Bach, aparținînd fiilor acestuia, cărora muzica le datorează mai mult decît se știe în mod obișnuit, și autorul aduce lămuririle necesare. O epocă în care se cristalizează stilistic formele și genurile muzicale, suita, concerto grosso, sonata, concertul instrumental, simfonia... Fascinanta Europă muzicală de la mijlocul secolului al 18-lea... Surprinsă și prin meșteșugite metafore. Iată: Mozart este numit „liderul melodic”; pentru pachetele sonore de divertisment – serenadele, casațiunile mozartiene, fiecare epocă a avut arta sa de consum, nu-i așa?, autorul găsește aforismul: „Geniul înalță genul”. Nu sunt uitate iubirile lui Mozart. O surprinzătoare și ingenioasă demonstrație asupra degradării poziției compozitorului în societate este realizată prin inventarierea descriptivă a locuințelor lui Mozart. Sunt amplu comentate, „Răpirea din Serai”, „Nunta lui Figaro”, „Don Giovanni” – imaginea definitivă a mitului, „Cosi fan tutte”, „Flautul fermecat”. Autorul le numește cele „cinci minuni ale lumii”. Am desprins din contextul cărții și interesante filiații spirituale, trimiteri, la... George Enescu, interpretări la Filarmonică.

Trebuie să citiți; vă veți convinge o dată în plus că „Mozart își rezumă secolul și îi transfigurează limbajul”.

La cartea lui Radu Gheciu se revine, cu un singur regret: acela de a ni se fi oferit un opus postum.